Ч. 236. Львів. четвер, дня 20. жовтня (2. падолиста) 1905. Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор

За границею
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хоружчини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Академічна ґімназия у Львові.

(×) Поміж ґімназиями рускими занимає академічна ґімназия у Львові яко найдавнїйша перше місце. Але й взагалї є она одною з найдавнїйших ґімназий в краю. Окрім того і числом учеників стоїть она на чолї всїх ґімназий в краю, бо тепер має до тисячки учеників. Здавалоб ся, що відповідно свому становищу повинна би академічна ґімназия мати також відповідне уміщене. Тимчасом, як порівнати її з иншими ґімназиями а особливо з львівскими, то прийдемо до переконаня, що нема гірше уміщеної середної школи. Передовсїм не має академічна ґімназия відокремленого для себе уміщеня, позаяк в головнім будинку Народного Дому, де она містить ся, находить ся канцелярия і бібліотека »Народного Дому«, »Русское Кассино« з салею, котру винаймають на балї, концерти і т. п., а також склад меблїв. Наслїдком того до будинку, в котрім находить ся академічна ґімназия, входять окрім учеників і учителїв сеї школи також ріжного рода люди, а тим способом ґімназия не може бути відокремлена, що не впливає корисно на порядок і карність в школї.

Кляси академічної ґімназиї розкинені по всїх трех поверхах, що не тілько не є корисно для здоровля учеників і учителїв, але незвичайно утрудняє догляд над учениками. До того деякі кляси не мають відповідного сьвітла (з одного боку заслаяє церква, з другого промисловий музей), що також впливає вельми некорисно на зір учеників. Академічна ґімназия положена в улици Театральній, котрою часто переїздять не лише фіякри на дворець і з двірця, але також численні фіри тягарові, так що безнастанний гуркіт стає великою перешкодою в науцї і розриває увагу учеників. Львівский маґістрат подбав о вимощене деревляними кістками улицї коло школи ім. Міцкевича і промислової, одначе оказав ся глухим на всякі просьби дирекциї академічної ґімназиї, щоби ще і сей невеличкий кусник дороги коло »Народного Дому« вимостив деревляними кістками. А вжеж найбільшою хибою що до уміщеня академічної ґімназиї є недостача не лише якого небудь городця, але навіть подвіря. Поки ще не була забудована площа звана Каструм (де нинї стоїть промислова школа і промисловий музей), могла шкільна молодїж в перестанках вийти на сьвіжий воздух бодай на сю площу. Нинї приневолена молодїж або сидїти в клясах або проходжувати ся по коритарах. Не треба розводити ся над тим, як то шкідно впливає на здоровлє молодїжи, котрої число доходить там до тисячки, що она від 8—1-ої години а деколи до 2-ої не має де відотхнути сьвіжим воздухом, а мусить тиняти ся або по коритарах або просиджувати в клясах і віддихати порохом і зіпсованим воздухом!

Від кількох лїт стоїть на дневнім порядку справа відповіднїйшого уміщеня академічної ґімназиї, а з огляду на переповнене сеї ґімназиї рада шкільна кр. вже перед трема роками представляла мінїстерству просьвіти потребу утвореня філії. Справою здвигненя нового будинку для академічної ґімназиї занимали ся шкільні власти і львівскі Русини, одначе она до нинї не полагоджена. Як відомо, лучало ся дуже гарне місце при площі св. Юра, відповідне під будову акад. ґімназиї і властителї сего місця жертвували під корисними услівями, одначе особисті зобовязаня рішили, що закуплено площу побіч технїки. Не треба бути знавцем, щоби оцїнити, що ся площа зовсїм невідповідна на школу, бо колиб цїла там положена площа була призначена під академічну ґімназию, то можнаб будинок всунути дальше в глибину, подібно як технїку, а передну часть обернути на шкільний огород. Тимчасом лише половина сеї площі призначена для акад. ґімназиї і то як раз половина положена при улицї Льва Сапіги, котрою безнастанно їздять не лише трамваєві вози, фіякри, але й тягарові вози і тим способом буде гуркіт ще більше перешкоджувати науцї, як при теперішнім положеню. Окрім того ся площа так вузка, що не буде місця на огород для учеників і они знов будуть приневолені дусити ся по коритарах і по клясах. Колиб закуплено місце при площі св. Юра, моглиб ученики вийти на перестанках на площу св. Юра, не згадуючи вже о тій вигодї, що малиби під боком церкву. Справа сеї будови запинила ся, о скілько нас інформують, в мінїстерстві скарбу, а імовірно не так ще скоро приступлять до будови. Тимчасом теперішнє уміщене стало справдї неможливим, а як нас звіщають, члени Русини в Радї шк. кр. поставили внесене о подїл сеї ґімназиї на дві.

В такім случаю одна ґімназия моглаб остати в »Народнім Домі«, а друга потребувалаб уміщеня в новім будинку. З огляду однак, що закуплене місце побіч технїки не надає ся на школу, повинні би львівскі Русини наново підняти сю справу, звернути ся до намісника а не сумніваємо ся, що намісник, розглянувши цїлу справу, подумає про відповіднїйшу полагоду справи. Вжеж коли первоpядна руска ґімназия має одержати новий будинок, нехай він

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевич і його творчість.

(Дальше).

У малім місточку бував він ще дитиною (яко ґімназиист в Бучачи) та й то непостійно, а у великому містї жив він із інтелїґенциєю, а не з міщанами. Проте особи, які він виводить у »Обманї очий« се скорше манекіни чим люди. Наслїдком сего позбавлена драма навіть того ідейного підкладу, який вяже гадки у попередних драматичних творах Гушалевича. Головним мотивом „Обману очий“ мали бути певно слова (III, 5.):

»Крути, крути недокрутишь
Все дѣло урве ся,
Якъ лишь троха перекрутишь,
Само перетне ся.
Рѣдко мѣры такой вдати,
Щобъ въ крутарства користь взяти«.

Але тая гадка, звернена очевидно проти того рода людий, як Крутарський, виходить дуже неясно, як неясна і неспрецизована взагалї цїла стать Крутарського. Автор хотів би представити його дотепно, але се йому не удаєть ся, бо він сам не має ясного понятя про тую особу. Кромі того цїла акция не дуже правдоподібна: Феня, не знати длячого, »перечуває« що Андрусь покине її і виявляє тоє прочуттє в такий спосіб, що читач уже певний з гори, що так станеть ся справдї; потім Андрусь, провидївши, покидає таки у дїйсности Феню — а се являєть ся дуже слабо умотивоване »обманом очий«; а кінцева сцена, де мимо усього вінчають ся таки усї, прямо сьмішна. З того бачимо, »Обман очий« — се відай перша драма Гушалевича — не удав ся під кождим зглядом головно длятого, що Гушалевич взяв ся писати про тоє, чого не знав, подібно як у своїх поемах малював події, котрих не перестудиював і не пізнав добре.

Гушалевич являєть ся нам у своїх драмах троха иншим чим у поезиях. Як драматурґ він богато симпатичнїйший. Передовсїм його мельодрами писані значно чистїйшою мовою, як поезиї. Правда, тую мову годї назвати гарною, бо і ту маємо богато »твердих« примішок, але все таки основний підклад становить мова галицьких Русинів. І Гушалевич не посунув ся нїколи у своїх мальодрамах до тої великорущини, яку старав ся ввести до поезий. Він мусїв числити ся усе з тим, хто його драми буде прецї виставляти: Український театр, бо москвофіли не мають своєї сцени. Длятого то відай і пожертвував він ту свої »ідеї« задля авторського успіху і навернув ся таки до »хахлачини«, розумієть ся, тільки з користию для своїх творів.

Також полїтики не зачіпав Гушалевич у своїх драмах, відай уважав се не конче безпечною річию задля мішаної публики, яка буде приглядати ся їм у театрі.

За основу своїх драм бере він переважно мужицький побут. Малює селянина у ріжних ситуациях і старає ся представити нам спосіб його думання. Та у Гушалевича було за мало обсервацийного змислу і длятого мужицькі статї виходять у нього блїдо: Вони якось ідїлїчно— благородни, а при тім чисто »рутенські« типи: деклямують про льояльність, про любов царя і Церкви, не понимаючи навіть добре, як показувати на дїлї тую любов. До того вони страшено покірні, а хоч часом і упімнуть ся за свої кривди, то читач відносить враженє, що усьо то стало ся таки надто... льояльно. Подібні черти находимо і в Гушалевичих поезиях.

За те сильнїйше підчеркнені у драмах Гушалевича деякі мотиви, які він порушив тільки злегка у своїх поезиях — себ то мальованнє кривд мужика. І як раз се надає головної цїни його мельодрамам. Гушалевич виступає проти несовісних війтів, що в злуцї з »панами« у містї виробляють у селї, що їм подобаєть ся; проти панів-доробкевичів, що, позабувши на свій недавний низький стан, давлять мужиків, дірвавши ся щасливим случаєм до паньства; пропаґує при тім між селянами громадне закупуванне більших посїлостий — взагалї такі гадки

буде взірцевий і для инших шкіл. Однак справа не терпить проволоки, про се повинні памятати львівскі Русини. Сю справу повинні би рішучо поперти рускі посли і рускі члени Ради шк. кр.

Промова посла д-ра Евг. Олесницкого,

виголошена на засіданю сойму дня 27. н. ст. жовтня 1905 при дебаті над школами середними.

В попередних роках користали ми, рускі посли, з нагоди дебати над школами середними також і в сім напрямі, щоби висказати наші загальні погляди на справу шкільництва без огляду на его национальну ціху, дискутовати над потребою реформ в тім шкільництві, і ставили в тім напрямі наші резолюциї.

Сим разом обмежитись мусимо на обговореня наших прав і потреб национальних на поли сего шкільництва, на піднесене жадань руского народа що до школи середної, бо маємо в тім напрямі тілько материялу, що виповнить він сам собою рами нашої дебати і наших промов в тім предметі.

Справа шкільництва середного єсть для нас не лиш в найвисшім степени важною, але она єсть в нашім краю справою на скрізь політичною, трактуєсь на всіх точках зі становиска політичного і ми отже рівно і сего становиска не можемо спускати з уваги.

Се річ впрочім природна.

Там, де дві народности борють ся зі собою о пановане над краєм, о впливи в его управі, о надане сему краєви свого национального характеру, там не може бути ані для одної ані для другої з тих народностий рівнодушним, кілько рік-річно інтеліґенциї випродукують дотичному народови школи середні і яке образоване, яке виховане тая інтеліґенция зі шкіл тих винесе, бож ніхто инший, як тая інтеліґенция поставить континґент борців о его політичні права, ніхто инший як лише она заповнить міста в краю, займе становиска урядові і публичні і рішить о национальнім характері краю.

Длятого борба о школу, а передовсім о школу середну, стає одною з перших і головних точок програми кождого народу — предметом найбільшої дбалости і як найстараннійших заходів его політиків — длятого кождий нарід на терені сего шкільництва стремить здобути і скріпити свій перший стан посіданя.

Доказом сего хоч би ті події, які відбувають ся на териториї земель польских в державі російскій.

Перший проблиск свободи зродив там сейчас борбу о школи, а питане шкільне, яко перший постулят розбудившого ся житя політичного стоїть і доси там на першім плянї польскої анциї і займає найбільше уваги і найбільше інтересу загалу.

Подібні прояви бачили ми і в політичній історії нашого краю.

Від першого проблеску політичної свободи від р. 1848 розпочинаєсь у нас борба о школу середну — з початку перехиляєсь в борбі тій побіда на сторону Русинів. Патенти цісарскі та міністерскі рескрипти з 9/5 1848, з 4/12 1848 і 8/1 1849 запоручають рускому народови право до шкіл середних на его споконвічній териториї, на земли Червоної Руси — однак пізнійше скріплене політичного становиска Поляків, проворність їх мужів державних і катастрофи політичні, що діткнули Австрию, перехиляють побіду в тій борбі на сторону польску, а побіда тая довершаєсь законом з 22/6 1867, котрий вводить язик викладовий польский ві всіх школах середних краю, а віддає руске шкільництво соредне на ласку галицкого сойму.

Закон з 22/6 1867 се акт високо-політичний, се виграна для Поляків важнійша від Рацлавиць — для Русинів програна страшнійша від Берестечка — і не даром заявив пос. Качала при дебаті над тим аконом дня 31. грудня 1866: „внесок комісиї є то цироґраф на убите Руси“.

Закон сей був прямою консеквенциєю політики, принятої тодішним австрийским правительством против Русинів, прямою консеквенциєю слів Байста, «о скілько Русини в Галичині істнувати мають, — се полишаєсь галицкому соймови до порішеня».

Против сего закона вимірене внесене наше, поставлене на загальне домагане цілого народа руского на тій сесиї соймовій, котрого судьбу не тяжко предвидіти, котре однак не зійде ніколи з програми найкардинальнійших постулятів руского народу і з порядку дневного сеї палати.

Резулятатом сего закона були для польскої народности розвій шкільництва, піднесене науки, збільшене з кождим роком числа інтеліґенциї, — для народа руского поставив він тяжку запору на дорозі розвитку, котра лише незначному числу рускої молодіжи позволила користати з науки в школах середних, а репрезентацию руску в тім соймі засудив закон на довголітну тяжку борбу о школи середні, в котрій здобули они в протягу літ 40 заледво чотири школи, бо львівска руска ґімназия узнана вже в законї з р. 1867, — значить десять літ борби пересічно коштує нас здобуте одної школи середної на нашій земли під крилами австрийскої конституциї!

Се тяжке упослідженє руского народу на поли шкільництва наглядно представляють цифри лежачого перед нами справозданя ради шкільної краєвої. Людність руска становить після послідної конскрипциї — коли до Поляків почислить ся людність жидівску — 42·40 процент, людність польска з жидівскою 54·57 прц. всеї людности краю.

Тимчасом 54·57 проц. Поляків і Жидів має 47 шкіл середних, 42·20 проц. Русинів має їх ледви 5 — або инакше: одна школа польска на 80.000 Поляків, а одна руска школа на 620.000 Русинів.

Виходить отже, що Русини повинні мати не 5, а minimum 37 середних шкіл, аби можна говорити про национальну справедливість в шкільництві. Навіть як би ми брали під розвагу не число населеня, а число дійсно записаних учеників обох народностий, то коли в р. шк. 1903/4 — 20.664 учеників Поляків (з Жидами і Русинами латиньского обряду) мало 46 середних шкіл, то 4.557 учеників Русинів мало лише 4 середні школи, або иншими словами: випадала одна школа польска на 449 учеників, а одна руска аж на 1.139. — Отже навіть на тій підставі належало ся Русинам в році шк. 1903/4 що найменше 10 шкіл, а в сім році певно значно більше.

Для доповненя образу упослідженя Русинів на тім поли додати треба, що зпоміж 11 реальних шкіл в краю ані одна не має рускої викладової мови, хоч деякі лежать в чисто руских околицях прим. в Снятинщині задля 7·36 проц. польского населеня (з Русинами латиньского обряду), в тамошній реальній школї заведено польску викладову мову.

Та не лиш між рускими, а польскими школами середними заходить така страшна диспропорция; — диспропорция тая істнує взагалї між школами середними в західній, а східній части краю так, що польска територия краю взагалї значно більше в школи ті є вивінувана, як руска.

Бо коли західна Галичина з 23.842 клм. квадратових простору, а 2,501.769 мешканцями має 1 школу середну на 1.033 клм. квадрат. і 113.716 мешканців, то в східній з 54.650 клм. квадрат. і 4,812.171 мешканцями припадає одна школа середна на 7.707 клм. квадрат. і 150.432 мешканців, вчисляючи в те вже і приватну ґімназию в Хирові. З того зіставленя виходить, що східній Галичині належить ся нині що найменше 10 нових середних шкіл.

(Дальше буде).

за які ми боремо ся ще і нині. І колиб тільки тії мужики виходили троха більше з життєм, то можнаб таких »Підгірян« поставити в ряді лїпших наших драматичних творів. Автор зумів переняти ся благородними гадками про піднесенне сільского люду і вніс через те у свої драми дуже симпатичну черту: одушевленнє для доброї справи.

Гушалевич взяв ся до писання драм у 60. роках — отже в часї, коли його поетичний талан находив ся уже в упадку. Але треба памятати на се, що його поезиї стратили вартість головно наслідком того, що він зірвав у них із суспільністю; у драмах не зробив Гушалевич того, ту мусїв він оперти ся на поглядах окружаючої його верстви отже сей упадок не захопив тої области його творчости. До того послованя, що приневолило його зайняти ся близше справами і потребами галицьких Русинів, мусїло взяти не малу участь у ґенезї того суспільного підкладу, який так сильно підчеркнений в його мельодрамах. І длятого, здаєть ся, не помилимо ся, коли скажемо, що Гушалевич міг в своїм часї уважати ся найлїпшим галицьким драматурґом, а не послїдним на усїй Українї.

(Конець буде).

Відновлена Росия.

Переживаємо великі хвилї, далекосяглого значіня. Конституция в Росиї набере величезного значіня для 130 мілїонів людий на 20 мілїонах кільометрів простору землї. Сподїваний величезний розвій тої країни під оживлюючим духом горожаньскої свободи, викличе чималі зміни в політицї Европи і цїлого сьвіта. В першій лїнії важний для нас сей вплив на справу України. Язикові ограниченя устануть, розвине ся українська преса і лїтература; автономія розвяже руки українським діячам, стане можливою українська школа, а з нею культурне двигненє українського народа; вибори до законодатних і автономічних тїл осьвідомлять народ політично; сїть всяких товариств політичних і економічних, касинових і просьвітних покриє всю Україну, — живий народ встане до нового житя, до нової борби за свою долю-волю. Богато тут працї, а рук мало. Великаньскі будуть се зусиля, розложені на десятки лїт. Однак безнастанний поступ і зріст народної сили буде кріпити борців і загрівати до нових змагань. Праця ушляхотнить душу народа, насталить его волю, піднесе духа. Усьміхнеть ся заплакана мати, щаслива і стрійна засяде до стола разом з иншими культурними народами Европи.

Конституция прийшла ненадійно і то завдяки уступчивости царя, мимо сильної автократичної партиї великих князїв на царскім дворі, які до послїдної хвилї перли до репресалїй. В першій хвилї запанував в Росиї великий ентузиязм. З Петербурга доносять про трогаючі сцени всенародної радости про триюмфальні походи, на яких поліциянти віддавали військовий поклін червоним революцийним прапорам, а товпа носила на руках офіцирів і цїлувала ся з вояками. В Одесї радість і ентузиязм не до описаня. Перед палатою ґубернатора явило ся 20.000 горожан, а ґубернатор з балькона пожелав їм радісного дня і підніс оклик: «Най живе конституция!» Горожани дякували і просили о випущенє увязнених і усуненє козаків з міста. Бар. Кавльбарс прирік сповнити зараз одно і друге.

Та мимо сего удержує ся еще непевність, а навіть сумніви, чи царский манїфест є достаточною запорукою надання конституциї. В послїднім часї царскі манїфести були такі змінчиві, а надто і адміністрацийні зарядженя відбирали відтак всяке значінє даним ним полекшам, що велика часть населеня почала скептично дивити ся і на теперішню обіцянку конституциї. Революционїсти прямо заявляють, що царский манїфест не змінив нїчого в положеню, та що они будуть дальше вести борбу. Особливо підносять страйкуючі сю обставину, що манїфест не згадує нїчо про їх економічні жаданя і тому они страйк удержують дальше. В Варшаві запала вже дотична ухвала робітників варшавско-віденьскої зелїзницї, а в Петербурзї має рішити про се загальне віче страйкуючих. Також в Гельзінґфорсї поява манїфесту не викликала жадного впливу на поставу страйкуючих. У всїх фабриках і варштатах праця спочиває. Телеґрафічні уряди, почта і зелїзниця, здержали рух. Школи замкнені. Засїданя сенату здержані. Дневники виходять без цензури. Улицями перетягають товпи народа. Москва еще дальше відтята від сьвіта.

Загранична праса заговорила широко про події в Росиї і їх значінє так для єї внутрішної як і заграничної політики. W. Allg. Ztg. заміщує статю в якій обговорює вплив законодатних змін в Росиї на відносини з Австриєю. Між иншим сказано там: Конституция в Росиї не остане без впливу і на відносини нашої монархії, в якій відзивають ся сильні славяньскі течії. Управильнені конституцийні відносини в Росиї мусять викликати вплив на Русинів, а передовсім на Поляків. Доси Поляки галицкі чванили ся своїм корисним політичним положенєм, коли з другої сторони економічні відносини в Росиї давали тамошним Полякам великі материяльні користи. Коли нині Польске Королівство одержить национальну свободу, то можна побоювати ся, що в Австриї в польских кругах наступить зворот на користь Росиї.

— ВІД АДМІНІСТРАЦИ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Артемія вмуч.; римо-кат.: День задушний. — В пятницю: руско-кат: Іляриона Велик.; римо-кат.: Губерта.

— **Проґрама концерту „Львівского Бояна“**, що відбуде ся в неділю дня 5. падолиста в сали „Народного Дому“: 1) Ф. Колесса: „Обжинки“, хор мішаний з солями a capella, виконає „Львів. Боян“. 2) А Дворжак: Квартет смичковий ор. 96: а) Allegro ma non troppo, б) Lento, в) Molto vivace, г) Finale. Vivace ma non troppo. Виконають: 1. скрипка: О. Бережницкий; 2. скрипка: В. Кінель; альтівка: Е. Зільберштайн; віольончеля: К. Лїлїенталь. 3) а) Д. Січиньский: „Даремне пісне“, б) С. Меркаданте: «Пісня Корсарів» в супр. фортепяна, виконає муж. хор „Львівск. Бояна“. 4) а) Ст. Людкевич: «Черемоше брате мій», б) М. Волошин: «Ой гляну я, подивлю ся», пісні сольові в супр. фортеп., відспіває п. Г. Григорович, артист театру міского у Львові. 5) Б. Вахнянин: «Дума з Невольника», хор мішаний з солями в супр. фортеп., виконає „Львів Боян“. — Початок о год. 7. вечером. Ціни місць: Перворядні фотелї 2 К 50 с, другорядні: 1 К 60 с, треторядні 1 К. Вступ на салю 80 с, ґалерия 50 с, для учеників 30 с. Білєти скорше можна набувати в «Сокільскім Базарі» при улици Рускій ч. 1, а в день концерту від год. 5. при касї.

— **Читальня „Просьвіти“ в Новім Санчи** устроює в суботу 4. падолиста в салї „Читальнї зелїзничій“ в Новім Санчи аматорске представленє. Розпічне: „Перше поумирали, потому ся побрали“, комедия в двох діях з житя маломіщаньского. Закінчить «З любови» комедия в однїй дії Мозера. Ціни вступу: крісла по 2, 1·50 і 1 К, партер 80 с, для студентів 40 с. Підчас представленя приграватн буде музика зелїзнича. Початок о 8. год. вечером.

— **З «Львівского Бояна».** Повідомляє ся всїх членів, що ґенеральна проба осїнного концерту відбуде ся в пятницю 3. падолиста о год. 7½ вечером точно. Проте просимо всїх членів явити ся доконче в комплетї. — *Видїл.*

— **Доповняючий вибір** посла до парляменту з V. куриї округа Станиславів Товмач-Бучач-Рогатин Підгайцї вийшов для Русинів некорисно. З виїмком одного повіту рогатиньского, де на 209 голосуючих дістав др. Окуневский 148 голосів а радн. Вершховский 61, у всїх прочих повітах, дістав польский кандидат поражаючу більшість. В Станиславові на 259 голосуючих упало на д-ра Окуневского 104 гол., а на Вершховского 155, в Товмачи на 207 гол.: Окуневский 47, Вершховский 160; в Підгайцях на 170 гол.: Окуневский 69, а Вершховский 103; в Бучачи на 242 голосуючих: Окуневский 58, Вершховский 194 голосів. Участь виборців в голосованю була надзвичайно сильна, бо на 1118 управнених до голосованя голосувало 1089 виборців. Загалом в цїлім окрузї виборчім одержав др. Окуневский 416 голосів, а радн. Вершховский 673 гол. і став вибраний послом. Вчерашні вибори представлять ся ще некориснїйше, як в дїйсности є, коли порівнаємо їх вислїд з вислїдом голосованя при послїднім виборі посла з того округа в 1900 роцї. Тодї голосувало в тім окрузї 939 виборців, з чого Валевский дістав 499, а п. Гурик 441 голосів. Замість поступу бачимо зворот взад: руский кандидат дістає тепер о 25 голосів менше, коли єго польский контркандидат о 174 голосів більше. Навіть Поляки не надїяли ся такого вислїду виборів, а ще вчерашна Gaz. narod. обчислила, що Вершховский може дістати що найвисше о 60 голосів більше чим др. Окуневский. Причина упадку руского кандидата лежить не лише в способі переведеня правиборів, але також в браку карности і солїдарности між Русинами.

— **Іменованє.** Краєва рада шк. Буковини іменувала п. Романа Цегельского, заст. учителя в ґімназиї в Тернополи, тимчасовим учителем в жіночій учит. семінариї в Чернівцях.

— **Зелїзниця Львів-Підгайцї.** Мінїстерия зелїзниць зарядила отворенє трех секций будови для шляху Львів-Підгайцї. Ті секциї підлягають управі будови у Львові, в Перемишлянах і Бережанах. З причини недостачі відповідного поміщеня, полишає ся перемишляньска секция ще якийсь час у Львові і має своє бюро при улицї 3. Мая ч. 2. Управителями згаданих секций будови іменовані старші комісарі будови державних зелїзниць, а іменно: для Львова Альфред Єндркевич, для Перемишлян Ів. Вронский, для Бережан Стан. Кайзер.

— **Дрібні вісти.** У Львові ширить ся епідемічно шкарлятина між дїтьми. До вчера зголошено в міскім фізикатї 30 випадків сеї хороби в ріжних частях міста. — В Чехах вибух страйк зелїзничого персоналу на многих шляхах. Страйк переводить ся спо обом строгого примінюваня інструкций, через що кождий поїзд спізняє ся. Страйкарі оголосили відозву до всїх зелїзничих функционарів в Чехах, аби приступили до страйку. — Фабрику муштарди заснував у Львові п. н. »Вітелїо« п. Желеховский. Фабрика містить ся при ул. св. Софії ч. 11. — В Станиславові замкнено всї народні і видїлові школи з причини пошести шкарлятини і тифу. — В Лужку долїшнім, самбірского повіта, дня 5. жовтня о год. 9. вечером вибух огонь в домі Івана Петрика і зробив шкоди на 2300 К. Шкода була обезпечена на 1500 К. — В Нагуєвичах, дрогобицкого повіта, знищив пожар в ночи на 13. жовтня дім Мордка Бавмґартена. Необезпечена шкода виносить 1600 К. — В Радловичах, самбірского повіта, дня 19. жовтня вибух пожар в стодолї Івана Пруского і знищив будинок і зібранє збіже. Шкода 1800 К була обезпечена на 600 К. Причина пожару незвісна.

— **Переписка Адміністрациї.** *Вп. о. Ох. Баз. в Підм.* Заплачено по конець сего року.

Всячина.

— **Земля на продаж для хлїборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцеляциї) кількасот морґів добре справленої видатної землї, рибний ставок і малий млин. Хто хоче купувати тої землї, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48. або д-ра Леся Кульчицкого в Коломиї в Народнім Домі).

— **Демонстрация в Станиславові.** По вчерашних виборах посла в Станиславові зібрало ся вечером около 2.000 робітників в льокали социялїстичного товариства, а по кількох промовах всї вийшли на улицю і товпою зміряли на Ринок для демонстрациї. Однак полїция і жандармерия заступила їм дорогу. Демонстранти кинули ся на кордон полїциянтів і почали їх бити палицями та камінєм. Кількох полїциянтів тяжко потовчено, комісареви старостна Машковскому розторощено голову, а інспекторови полїциї засипано очи попелом. Вкінци повело ся жандармам розігнати товпу. Арештовано 6 демонстрантів-робітників. Спокій настав аж коло 10. год. в ночи.

— **Засуджений професор.** У Відни відбув ся сими днями процес против б. професора віденьского унїверситету д-ра Бера. Суд засудив д-ра Бера за проступок против моральности на 3 місяцї вязниці. Оборонець зголосив жалобу неважности. Палата радна ухвалила випустити д-ра Бера на волю за кавциєю 200.000 К, але прокуратор спротивив ся і тому засуджевий полишить ся у вязници аж до рішеня справи висшим судом краєвим.

— **Відродженє айриской мови.** Як звісно — пише амер. »Свобода« — під утиском Анґлїків айриска мова стала скоро вимирати так, що здавалось, небавом єї зовсїм не стане. Та склалось инакше. Завдяки енерґії і витревалости Айришів, они пядь за пядию відбирають свої права, а днесь і відродженє їх мови стоїть на добрій дорозї. До відродженя айриской мови найбільше причинилось айриске товариство під назвою Gaelic League. Товариство се засноване 1893. р., значить, дуже недавно, але вже днесь числить тисячі членів на всїм сьвітї, де лиш живуть Айриші. Зразу робота того товариства ішла млаво, але чим дальше, тим скоршим іде кроком. 1899. року було заледви 105 низших шкіл, в яких учили айриской мови, а днесь є їх вже 2000 і учить ся в них 100.000 дїтий. В середних школах, в яких учили айриской мови, було 1899. року лиш 272 учеників, а сего року число се піднеслось до 2.103. Рівночасно з відродженєм айриской мови іде ще друга аґітация між Айришами в Европі. Они зобовязують ся купувати усякі потрібні їм річи лише у своїх, себ то у Айришів. Ось як малочисленні Айриші дбають о свою мову і доходять до значіня помимо того, що мусять вести борбу з таким висококультурним, отже і більш небезпечним ворогом, як Анґлїйцї. — А ми, Русини? — питає »Свобода«. Ми не лиш не дбаємо про свою мову, але ще цураємось єї. Скілько то між Русинами таких, що замість навчитись своєї мови, похопить пару слів словацких, польских, московских або мадярских і вже »цвенькає« по чужому, а навіть встидаєсь признати, що він Русин. А такі люди лучають ся не лиш між простим народом, але і між інтелїґенциєю, особливож між сьвящениками з Угорщини.

— **27 лїт в арештї за пияньство.** В арештї в Новім Гейвен, Конн. сидить один чоловік за пияньство 27 років. Перший раз арештували єго за пияньство 1878. року і засудили на 10 день арешту. Коли єго випустили, він в протягу 24 годин знов упив ся і дістав сим разом 3 місяцї арешту. Але ті кари єму не помагали. Чоловік сей звичайно не буває на волї більш 12 годин, бо скоро єго випустять, сейчас упиваєсь в найблизшім шинку, а полїция таскає єго знов до арешту.

— **Непоправний лихвар.** Перед судом присяглих в Тернополи, відбувала ся сими днями розправа против Лейзора Шіфмана з Борщева, обжалованого за цїлий ряд обманчивих і лихварских штучок. Ще в р. 1883 було заряджене слїдство против вітця обжалованого, однако той умер ще перед розправою. Разом з вітцем були обжаловані в 1883 р. два єго сини Лейзор і Берко і суд засудив обох на 9 місяців тяжкої вязниці. Однако та кара не викликала у Лейзора Шіфмана поправи, бо він почав з більшою ще хитростию вести свої обманьства, за котрі в р. 1888 дістав 8 місяців тяжкої вязниці, а в р. 1895 навіть 6 лїт. Брат єго Берко умер, а Лейзор, вийшовши з вязниці, вів дальше своє мерзке ремесло, за котре був богато разів караний по повітових судах. Числа случаїв, в котрих заряджені слїдства застановлено, не можна навіть подати, бо переведенє доказів було дуже тяжке, особливо коли взяти на увагу, що яко пошкодовані виступали найчастїйше наслїдники первісного довжника, а з другої сторони хитрий обманець мав з гори уложений плян дїяльности і оборони. При кінци жовтня 1904 року прихоплено єго на обманьстві, якого допустив ся при нагоді позички, удїленої селянцї Анні Поворозник, в висотї 100 К, котру то суму вписав Лейзор Шіфман на вексли яко 200 К. З тої причини потягнув єго суд в Тернополи знов до одвічальности. В часї розправи доказано, що той лихвар займав ся заєдно лихвою, при чім обманьства всякого рода були на дневнім порядку. Побиранє сум в подвійній висотї удїленої позички і 48 проц. від ста були у него звичайні. Суд по переведеній розправі з огляду на непоправність лихваря засудив єго на 5 лїт тяжкої вязниці.

— **Американьске оголошенє.** Одно філянтропійне товариство в Філядельфії оголосило в однім письмі слїдуючий поклик: «Коли наші домашні звірята є хорі і ми переконаємо ся, що їм не потрафимо вже нїчого помочи, то убиваємо їх, щоб они довше не мучились. Длятого ми пропонуємо також так само і з людьми поступати. Длячого позволяємо ми бідним нашим ближним, які є невилїчимі і ходять нераз з страшними ранами дальше жити? Длячого дозволяємо, щоб они, дальше мучили ся і в страшних болях дожидали, аж вкінци змилосердить ся над ними повільно надходяча смерть? Чи справедливість і людскість не наказує ті бідні жертви зараз убити? Позаяк сей поклик вийшов від філянтропійного товариства, то згадана часопись зарядила в Філядельфії голосованє в сїй справі. Отож за проєктом убиваня неулїчимих калїк заявило ся в цїлій Філядельфії 10 осіб, а проти 800.000 осіб«.

Телеґрами

з дня 1. падолиста 1905.

Віденъ. Бар. Ґавч був вчера у цїсаря на авдиєнциї, котра тривала годину.

Ясло. При вчерашнім доповняючім виборі соймового посла з міст Ясло-Горлиці одержав на 771 голосуючих: кс. Лев Пастор 648 голосів, а адвок. др. Барановский 123 гол. Послом вибраний кс. Пастор.

Будапешт. Виконний комітет коаліциї заняв ся справою одноцїльної акциї комітатів в опорі проти інсталяциї новоіменованих старших жупанів. Пештеньский комітат скликав в тій справі нараду всїх комітатів.

Віденъ. Вчера відбула ся конференция російских і австро-угорских відпоручників для торговельного договору. Раджено над тарифою австро-угорскою і російскою. Наступаюче засїданє буде в четвер.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. падолиста 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелї, льожі і I-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

ЗАМОВЛЕНЯ

на

ОСІННИЙ ТРАНСПОРТ ЛІТУРҐІЧНИХ

ВИН

принимає торговля

ЕВГЕНА МАРТИНЦЯ у Львові

пл. Унії Берест. ч. 5.

Ціна вин угорских за літер:

	При замовленю 100 літрів	— 50 літрів	— 25 літрів
III-а	33 кр.	34 кр.	36 кр.
II-а	37 „	38 „	40 „
I-а	45 „	46 „	48 „

франко, стация Львів; бочки кавционуєсь.

Вино Самородне: При замовленю 100 літрів — 50 літрів:
Ціна за літер 55 кр. 57 кр.
франко стация Львів; бочка се числить ся. — Час заплати 4 місяців — за готівку 2% рабату.

На дорозті вина висилаю специяльні цінники.

Л. Лопатиньского

ПАРАЦЯ

комеди в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Стация почтова телеґр. і зелїзн. Unterthemenau.

Річний оборот поверх 3.000 ваґонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини
ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

ґаві плити кафлові всякого рода і витривалости на хідни-и, двірці, стайні, подвіря і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десенів від найпростійшого до найбогатшого виконаня (річна продукция 15 міліонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д, подвійно поливані камінні рури, комини, ремізові рури, поливані цеґли (сухопрасовані з найвисшою витревалостию для пальових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стїн і фасад, блискучі плити, дахівки всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренованя, кафлї до печий.

Ілюстровані цінники даром і оплатно.

Число робітників 700.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер"

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає **вкладки** до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє »Дністер« своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Дністра«.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в »Дністрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цїли. — Дотепер уділив »Дністер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер" 31/12 1904

Вкладки:	1,783.673 К.
Уділи членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички уділені:	1,616.402 К.
Цінні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169 456 К.
На рах. біжучім:	81.938 К.

За певну і добру льокацію

поручаємо:

- 4½% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4½% листи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облїґациї пропінацийні
- і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал акц.

БАНКУ Гіпотечного

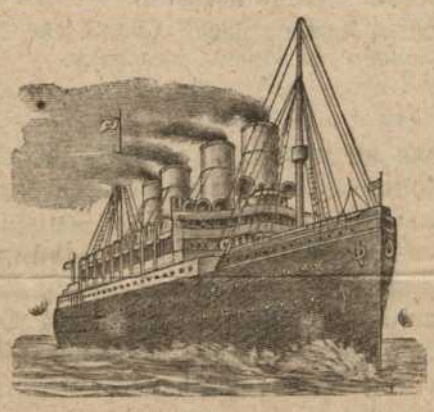

До

Америки і Канади

перевозить найдешевше і висїдко

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львові, улиця Браєрівска ч. 6.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905 (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·55	до Яворова
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·50	з Рави-рускої, Сокаля	8·25	посп. до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
8·05	з Станиславова, Жидачева	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенціма
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·18	з Яворова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2·00	посп. до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2·40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2·50	посп. до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·30	посп. з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	3·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Київ	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·50	з Самбора, Яса, Сянока, Івонича	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
2·30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·50	до Коломиї, Жидачева,
3·45	з Стрия,	5·58	до Яворова
4·32	з Яворова	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенціма	7·30	до Рави рускої
5·45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	посп. з Кракова, Відня, Берлїна, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Яса	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12·45	посп. до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
2·31	посп. з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	2·51	посп. до Іцкан, Калуша
	на дворець „Підзамче"	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів		**з двірця „Підзамче"**
2·15	посп. з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
		2·13	посп. Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мин. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.